

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

8 mars 2004

PROPOSITION DE LOI**relative à la protection des sources
d'information du journaliste****AMENDEMENTS**N° 8 DE M. **BOURGEOIS**

Intitulé

Remplacer l'intitulé par l'intitulé suivant :*«Proposition de loi accordant aux journalistes le droit
de taire leurs sources d'information».***JUSTIFICATION**

J'estime que les termes «secret de leurs sources d'information» ne sont pas très clairs. Le «secret» est une notion de qualité liée aux «sources d'information» et non au droit du journaliste de taire ses sources. Je continue à privilégier la version précédente «taire leurs sources d'information» qui me semble en outre plus correct sur le plan linguistique. Les termes «Taire ses sources d'informations» me semblent en effet traduire au mieux l'objet de la proposition de loi et bénéficient d'ailleurs du soutien du Conseil supérieur.

Document précédent :

Doc 51 0024/ (S.E. 2003) :

- 001 : Proposition de loi de M. Bourgeois.
- 002 : Avis du Conseil d'Etat.
- 003 et 004 : Amendements.
- 005 : Avis du Conseil supérieur de la Justice.
- 006 : Amendements.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

8 maart 2004

WETSVOORSTEL**tot bescherming van de informatiebronnen
van de journalist****AMENDEMENTEN**Nr. 8 VAN DE HEER **BOURGEOIS**

Opschrift

Het opschrift vervangen als volgt:*«Wetsvoorstel tot toekenning aan de journalisten van
het recht om hun informatiebronnen te verzwijgen.».***VERANTWOORDING**

Ik vind «vertrouwelijkheid van hun informatiebronnen» niet zo duidelijk; «Vertrouwelijkheid» is een begrip van hoedanigheid dat aan «informatiebronnen» kleeft en niet aan het recht van de journalist op verzwijging van de bronnen. Mijn voorkeur blijft uitgaan naar de vorige versie «om hun informatiebronnen te verzwijgen», die me bovendien taalkundig correcter lijkt. «Taire ses sources d'information» lijkt me toch het best de bedoeling weer te geven en heeft trouwens de steun van de Hoge Raad.

Voorgaand document :

Doc 51 0024/ (B.Z. 2003) :

- 001 : Wetsvoorstel van de heer Bourgeois.
- 002 : Advies van de Raad van State.
- 003 en 004 : Amendementen.
- 005 : Advies van de Hoge Raad voor de Justitie.
- 006 : Amendementen.

N° 9 DE M. BOURGEOIS

Art. 2

Remplacer cet article par la disposition suivante :

«Art. 2. — Pour l'application de la présente loi, il y a lieu d'entendre par «journaliste» : quiconque collabore ou a collaboré à la collecte et au traitement de l'information en vue d'une forme de publication accessible au public.»

JUSTIFICATION

Les termes «traitement de l'information» supposent que l'on dispose déjà de cette information, sinon il serait impossible de la traiter. Il manque dès lors une phase cruciale du processus informationnel. La formulation proposée couvre l'ensemble du processus.

Il va de soi qu'il ne s'agit pas, en l'occurrence, des personnes qui collaborent à l'élaboration «technique» des informations qui aboutissent sur le support d'information, comme, par exemple, le «typographe».

N° 10 DE M. BOURGEOIS

Art. 3

Remplacer cet article par la disposition suivante :

«Art. 3. — Tout journaliste a le droit de taire ses sources d'information. Sauf dans les cas visés à l'article 4, il ne peut pas être contraint, notamment par l'autorité judiciaire, de révéler ses sources d'information et de communiquer tout renseignement, enregistrement et document susceptible :

- 1° de révéler l'identité de ses informateurs ;
- 2° de dévoiler la nature ou la provenance de ses informations ;
- 3° de divulguer l'identité de l'auteur d'un texte ou d'une production audiovisuelle ;
- 4° de révéler le contenu des informations et des documents eux-mêmes.»

JUSTIFICATION

Il y a lieu d'ajouter, pour compléter des éléments du débat et la justification déjà donnée, qu'il s'agit, en l'espèce, de la protection des sources des informations destinées à être publiées. Il va de soi que le journaliste qui est le témoin fortuit d'un vol ou d'une autre infraction, n'est pas autorisé à invoquer sa profession de journaliste pour refuser de témoigner. Même un ministre ne le peut pas.

Nr. 9 VAN DE HEER BOURGEOIS

Art. 2

Dit artikel vervangen als volgt:

«Art. 2. — Voor de toepassing van deze wet wordt verstaan onder journalist: eenieder die meewerkt of meegewerkt heeft aan het vergaren en verwerken van informatie met het oog op een voor het publiek toegankelijke vorm van openbaarmaking.»

VERANTWOORDING

«Verwerking van informatie» veronderstelt dat er reeds informatie voorhanden is, anders kun je ze niet verwerken. Een cruciale fase in het informatieproces ontbreekt hier dus. Door de voorgestelde formulering wordt het hele proces beoogd.

Vanzelfsprekend gaat het hier niet om diegenen die «technisch» meewerken aan de totstandkoming van het nieuws dat op de informatiedrager terecht komt. Zoals bv. de «letterzetter».

Nr. 10 VAN DE HEER BOURGEOIS

Art. 3

Dit artikel vervangen als volgt:

«Art. 3. — Iedere journalist heeft het recht om zijn informatiebronnen te verzwijgen. Met uitzondering in de gevallen bepaald in artikel 4, kan hij er niet toe gedwongen worden, inzonderheid door de gerechtelijke overheid, zijn informatiebronnen vrij te geven en inlichtingen, opnames en documenten te verstrekken die:

- 1° de identiteit van zijn informanten kunnen bekendmaken;
- 2° de aard of de herkomst van zijn informatie kunnen prijsgeven;
- 3° de identiteit van de auteur van een tekst of audiovisuele productie kunnen bekendmaken;
- 4° de inhoud van de informatie en van de documenten zelf kunnen bekendmaken;».

VERANTWOORDING

Aan de reeds verstrekte verantwoording en aan de bespreking dient nog toegevoegd te worden dat het hier gaat over de bescherming van de bronnen van de informatie bestemd voor publicatie. Het is evident dat een journalist die bij toeval getuige is van een roofoverval of van een of ander misdrijf, zijn beroep van journalist niet kan invoeren om te weigeren getuigenis af te leggen. Dat kan zelfs een minister niet.

Il s'agit dès lors, en l'occurrence, des sources des informations publiées par le journaliste dans l'exercice de sa profession.

N° 11 DE M. BOURGEOIS

Art. 4

Remplacer cet article par les dispositions suivantes :

«Art. 4.— § 1er Le journaliste ne peut être tenu de livrer ses sources d'information et les informations visées à l'article 3 sur ordre du juge que si elles peuvent permettre de prévenir des infractions visées au livre II, titre 1er, du Code pénal, ou des infractions constituant une menace pour l'intégrité physique d'une ou de plusieurs personnes et si les conditions cumulatives suivantes sont remplies :

1° les informations demandées revêtent une importance cruciale pour la prévention de ces infractions ;

2° les informations demandées ne peuvent être obtenues d'aucune autre manière.

§ 2 Le journaliste ne peut être tenu de livrer ses sources d'information et les informations visées à l'article 3 sur ordre du juge que si elles peuvent permettre d'identifier ou de rechercher les auteurs d'infractions ayant constitué une atteinte ou une menace pour l'intégrité physique d'une ou de plusieurs personnes et si les conditions cumulatives suivantes sont remplies :

1° les informations demandées revêtent une importance cruciale pour l'identification ou la recherche des suspects ;

2° les informations demandées ne peuvent être obtenues d'aucune autre manière.».

JUSTIFICATION

Nous estimons que l'énumération figurant aux articles 392 (coups volontaires) et 417bis du Code pénal est beaucoup trop limitée. Même le Conseil supérieur de la Justice l'a fait observer. Il faut prévoir davantage d'exceptions comme, par exemple, la maltraitance des enfants, la pédophilie, les enlèvements, les prises d'otages, la piraterie aérienne, le terrorisme, etc. Toute énumération ne peut cependant être faite qu'à titre d'exemple, de sorte que nous optons pour une formulation générale.

L'exception ne peut se limiter au cas où il a été porté atteinte à l'intégrité physique de personnes ; elle doit également concerner les cas où l'intégrité physique a été menacée. Prenons un

Het gaat hier dus over de informatiebronnen van hetgeen openbaar gemaakt wordt door de journalist, in de uitoefening van zijn beroep.

Nr. 11 VAN DE HEER BOURGEOIS

Art. 4

Dit artikel vervangen als volgt:

«Art. 4. — § 1. De journalist kan enkel op bevel van de rechter ertoe gedwongen worden zijn informatiebronnen en de inlichtingen bedoeld in art. 3 vrij te geven, indien die van aard zijn misdrijven te voorkomen bedoeld in boek II, titel 1 of misdrijven waarbij de fysieke integriteit van een of meer personen bedreigd wordt en indien de volgende cumulatieve voorwaarden vervuld zijn:

1° de gevraagde informatie is cruciaal voor het voorkomen van deze misdrijven;

2° de gevraagde informatie kan op geen enkele andere wijze verkregen worden.».

§ 2. De journalist kan enkel op bevel van de rechter ertoe gedwongen worden zijn informatiebronnen en de inlichtingen bedoeld in art. 3 vrij te geven indien die kunnen leiden tot de identificatie of opsporing van verdachten van misdrijven waarbij de fysieke integriteit van een of meer personen aangetast of bedreigd werd en indien de volgende cumulatieve voorwaarden vervuld zijn:

1° de gevraagde informatie is cruciaal voor de identificatie of opsporing van de verdachten;

2° de gevraagde informatie kan op geen enkele andere wijze verkregen worden.».

VERANTWOORDING

Ik meen dat de opsomming van de artikelen 392 (opzettelijke slagen) en 417bis Swb veel te beperkt is. Ook de Hoge Raad heeft daar op gewezen. De uitzonderingen moeten breder gaan. Bij de uitzonderingen hoort toch ook bv. kindermishandeling, pedofilie, ontvoering, gijzelingen, luchtpiraterij, terrorisme enz. Elke opsomming kan evenwel slechts exemplatief zijn, zodat een algemene formulering verkozen wordt.

De uitzondering mag niet alleen worden beperkt tot het geval waarin de fysieke integriteit van personen werd aangetast, maar dient ook betrekking te hebben op het geval waarin de fysieke

exemple : un journaliste signale l'existence d'une bande de terroristes qui préparent un attentat. Il publie cette nouvelle, assortie d'une interview des terroristes et de photos de leur armement, de leurs bombes et grenades. Le journaliste ne peut, en l'occurrence, refuser de dévoiler l'identité de ces dangereux individus. Même lorsqu'un avocat apprend de son client que celui-ci a l'intention de tuer le juge ou le représentant du ministère public, il doit en informer le tribunal s'il estime que le risque est réel. Il va de soi que dans de tels cas, la protection du secret des sources doit s'effacer devant des valeurs supérieures.

N° 12 DE M. BOURGEOIS

Art. 5 (*nouveau*)

Ajouter un article 5, libellé comme suit :

«Art. 5.— Il ne peut être procédé aux mesures d'instruction telles que les fouilles, les perquisitions, les confiscations, les enregistrements et les écoutes téléphoniques chez le journaliste ou quiconque collaborant ou ayant collaboré à la collecte, au traitement et à la publication d'informations dans le sens de l'article 2, à leur domicile, leur résidence ou sur leur lieu de travail, que sur ordre du juge et dans les circonstances visées aux §§ 1er et 2 et qu'à condition que d'autres mesures d'instructions ne suffisent pas à révéler la vérité.».

JUSTIFICATION

En ce qui concerne les mesures d'instruction, il convient d'ajouter les fouilles, étant donné qu'il ne s'agit pas que de perquisitions. La résidence du journaliste a été ajoutée, étant donné qu'il ne s'agit pas que du domicile.

N° 13 DE M. BOURGEOIS

Art. 6 (*nouveau*)

Ajouter un article 6, libellé comme suit :

«Art. 6. — Le journaliste ne peut être poursuivi sur la base de l'article 505 du Code pénal que s'il existe des indices sérieux qu'il a été impliqué dans un vol d'informations en tant que complice ou coauteur.».

JUSTIFICATION

Cette formulation implique que le journaliste ne peut être inquiété pour un vol commis par son informateur ni pour recel.

intégrité werd bedreigd. Ik geef een voorbeeld: een journalist signaleert het bestaan van een bende terroristen die een aanslag voorbereiden. Hij publiceert dat bericht samen met een interview van de terroristen, met foto's van hun wapenuitrusting en van hun bommen en granaten. In dit geval mag de journalist niet weigeren te onthullen wie deze gevaarlijke kerels zijn. Zelfs een advocaat, als hij verneemt van zijn cliënt dat deze van plan is de rechter of het openbaar ministerie te doden, moet het gerecht daarover inlichten als hij van oordeel is dat het menens is. Het is evident dat in zulke gevallen de bescherming van het bronnengeheim moet wijken voor hogere waarden.

Nr. 12 VAN DE HEER BOURGEOIS

Art. 5 (*nieuw*)

Een artikel 5 toevoegen, luidende:

«Art. 5. — Onderzoeksmaatregelen zoals zoekingen, huiszoekingen, inbeslagnames, telefoonregistratie en telefoontap bij de journalist, zijn werkgever en al wie meewerkt of heeft meegewerkt aan het vergaren, het verwerken en de openbaarmaking van de informatie in de zin van art. 2, in hun woonplaats, hun verblijfplaats, dan wel op hun werkplek, mogen slechts verricht worden op bevel van de rechter onder de omstandigheden bedoeld in § 1 en § 2 en indien andere onderzoeksmiddelen niet volstaan om de waarheid aan het licht te brengen.».

VERANTWOORDING

Als onderzoeksmaatregel zijn ook «zoekingen» gevoegd, want het gaat niet alleen over huiszoekingen. Ook de verblijfplaats van de journalist werd toegevoegd, want het gaat niet alleen om de woonplaats.

Nr. 13 VAN DE HEER BOURGEOIS

Art. 6 (*nieuw*)

Een artikel 6 toevoegen, luidend als volgt:

«Art. 6. — De journalist kan niet worden vervolgd op grond van artikel 505 van het Strafwetboek, tenzij er ernstige aanwijzingen zijn dat hij als medeplichtige of mededader betrokken was bij diefstal van informatie.»

VERANTWOORDING

Deze formulering impliceert dat de journalist niet kan aangesproken worden voor eventuele diefstal gepleegd door zijn in-

L'article 6 doit évidemment être lu à la lumière de l'ensemble de la *lex specialis* en projet. Il s'agit, en l'occurrence, de la protection des sources d'information du journaliste. Il est évident que des trafiquants de drogue ne peuvent aller cacher leur marchandise chez des journalistes.

Il va de soi qu'un journaliste ne peut pas non plus corrompre quelqu'un pour obtenir des pièces ou informations déterminées. De tels agissements sont et restent également punissables.

formant en evenmin voor heling. Vanzelfsprekend dient artikel 6 gelezen te worden in het geheel van deze *lex specialis*. Het gaat hier over de bescherming van de informatiebronnen van de journalist. Het is evident dat drugdealers hun koopwaar niet bij journalisten kunnen gaan verbergen.

Uiteraard mag een journalist ook niet iemand omkopen om bepaalde informatie of stukken in handen te krijgen. Ook dit is en blijft strafbaar.

Geert BOURGEOIS (N-VA)